

РАКУРС

«Я в серці маю те, що не вмирає!»

СИЛА СЛОВА. Сонячна Ялта кілька днів поспіль зачаровано слухала поезію Лесі Українки

Інна КОВАЛІВ,
«Урядовий кур'єр»,
Київ — Ялта — Київ

Осінній Крим спершу зустрів гостей рясним дощем. Височенні жовтаво-багряні гори Південного берега ховали свої верхів'я під велетенськими хмарами-шапками. Та згодом, минаючи крутим серпантинним перевалом за перевалом, вмить затамувала подих — у долині в яскравому сонячному промінні грайливо ніжилась безмежна блакить непокірної стихії. Здавалося, тут, у Ялті, в жовтневому пору ще залишилися шматочки літа!

Вірші-коди

Побережжя Чорного моря знову збило найкращі таланти з різних куточків країни — молоді люди приїхали сюди взяти участь у Всеукраїнському конкурсі професійних читців імені Лесі Українки. Цей феєричний захід уже вчотирнадцяте організовує й проводить Національна спілка театральних діячів України за підтримки Міністерства культури і туризму.

Неодноразово відвідуючи це прекрасне місто, й гадки не мала, скільки ялтинців плекають у серці любов до української культури, її неоціненної спадщини! Та й, зрештою, місце проведення конкурсу організатори обрали не випадково, адже саме в Ялті три роки із 42-х, відпущених їй на землі, прожила геніальна поетеса Леся Українка.

Вона надзвичайно любила цей край, а потужна енергетика моря давала наснагу до творчості, завдяки чому з-під пера талановитої жінки вийшло чимало відомих віршів. Мешкала поетеса в невеличкому затишному будинку, де тепер знаходиться її музей. Неовірно, що до наших днів збереглися деякі особисті речі Лариси Косач — із цих чашок вона пила чай, торкалася ось цих клавіш старезного рояля, ось на цьому просторому балконі слухала тишу і творила невмирущі рядки: «Хотіла б я піснею стати у цю хвилину ясну...»

Урочисте відкриття конкурсу, який цьогоріч зібрав 13 учасників, відбулося на площі поблизу музею та пам'ятника відомій землячці. Причому читати твори відомої поетеси за умовами конкурсу можуть лише професійні актори театрів (віком до 30 років) та студенти спеціальних вишів культури і мистецтва. Проте відбір був досить жорстким: спочатку найталановитішу молодь обирали міжобласні відділення спілки. І тільки після цього кращі з кращих прямували до Криму продемонструвати свій талант у фінальній частині конкурсу та здобути почесне звання переможця. Оцінювало майстерність виконання творів Лесі Українки (у I турі) та творів класичної сучасної української літератури (у II турі) професійне журі, до якого ввійшли заслужені діячі мистецтва, працівники культури, представники місцевої влади.

— Рівно 120 років тому поетеса вперше відвідала Ялту — це було в 1890 році, — говорить заступник Ялтинського міського голови з гуманітарних питань Євген Драп'ятний, який саме повернув-

ся з рідної Львівщини і передав музею книги про Лесю із маминої домашньої бібліотеки. — Приємно, що на ялтинській землі відбувається свято українського слова, яке об'єднує XX і XXI століття. І ялтинці, й гості міста мають на-

Цих молодих людей об'єднала любов до Лесиного слова

году знову й знову відкривати унікальний Лесин талант. Саме в Ялті був записаний голос поетеси — це єдиний запис у світі. Її твори сповнені глибокого філософського змісту. Тож хочу побажати всім її наснаги до життя.

— Плине час, і ми замислюємося, чи все, написане Лесею, ми прочитали, чи всі її коди розгадали? Думаю, ще ні. Переконаний, це не одне покоління відкриватиме в її творах щось нове для себе, — зазначає голова журі, актор і режисер з Луцька Данило Поштарук. — Наступного року ми святкуватимемо 140-річчя від дня народження поетеси.

А завідувачка музею Лесі Українки Світлана Кочерга нагадала, що в 2011 році відзначатимемо ще й століття «Лісової пісні» — золотого шедевра, з яким ознайомився кожен учень, відкриваючи для себе творчість поетеси за шкільною лавою.

«Сміюсь,
коли серце риде»

Мистецьке свято-конкурс у першому турі промовляло виключно Лесиними словами — всі учасники, задалегідь обравши твори до душі, намагалися проїнятися глибиною поезії й донести філософію рядків і до журі, і до численних глядачів. Конкурсанти зачарували цілими композиціями з творів та листів поетеси, читали напам'ять поеми і монологи з драматичних творів, причому майже всі виступи були схожі на окремі моно-вистави. За кулісами дівчата і хлопці, неабияк хвилюючись, зізналися, що віршовані рядки легше заучувати напам'ять, але коли зіб'єшся — одразу всі помітять, а читаючи прозу можна миттєво зімпровізувати. Проте всі учасники

дружно підтримували одне одного.

Актриса Одеського академічного музично-драматичного театру ім. В. Василька Ганна Топчій у костюмі монашки із захопленням по-

ни Костенко, Катерини Сенченко, Валентина Сторожука та ін. Студентка 2-го курсу Харківського університету мистецтва ім. І. Котляревського та актриса ялтинського театру «Сім муз» Алла Абрамова неперевершено переревтілилась у відому співачку Едіт Піаф, актриса Львівського національного драматичного театру ім. М. Заньковецької Ганна Матійченко-Марусяк зіграла головну героїню з новели С. Цвейга «Лист незнайомки».

ту мистецтва ім. І. Котляревського. Друге одержала Алла Абрамова з Ялти (600 грн), яка забрала і приз глядацьких симпатій, перше — Ганна Матійченко-Марусяк зі Львова (800 грн). Найвищу нагороду — гран-прі — виборола Олеся Пасічняк з Івано-Франківська (грошова премія 1000 грн). Актриса повторила «на біс» бабцю Юстину й зірвала овації, а ще під час концерту зачарувала глядачів неперевершеним вокалом.

Одержавши нагороду, за кулісами Олеся ледь стримувала сльози. «Я справді не сподівалася! Оскільки напередодні зал позитивно сприйняв мій монолог з «Нації», думала, візьму приз глядацьких симпатій, а на гран-прі не очікувала. А зараз у мене просто шок!» — ділиться першими враженнями переможниця. Дівчина із села Добротів Надвірнянського району Івано-Франківщини вже три роки грає в театрі. Проте зізнається, що ніколи не мріяла стати актрисою.

— Я змалечку хотіла співати і три роки співала разом з бабусями в церковному хорі, — розповідає Олеся. — І так виспівалась, напевно. Після школи шукала естрадний інститут. А оскільки мене батьки не хотіли далеко відпускати ні до Києва, ні до Львова, ми приїхали до Івано-Франківська. Але тут не було естрадного співу. Тож написала заяву на акторський, поступила паралельно на психологію і на факультет іноземних мов. Сиджу і думаю: куди ж мені 2 вересня йти? Мабуть, доля — перемогла сцена. Так я опинилася на курсі у заслуженого артиста України Ростислава Держипільського — директора нашого театру.

— А чи легко молодій дівчині грати сиву бабцю, яка вже все бачила в житті? — цікавилася.

— Я не перелітуюсь, просто вірю в те, що говорю. Звичайно, всі актриси мріють грати Джульєтту, але... Щодо мого монологу, було дуже спірне питання з нашим директором, бо в мене вже є діалектична роль у «Солодкій Дарусі». Але я зрозуміла, що можу зробити її по-іншому, вустами наших дідусів, бабусь. І, повірте, після цієї ролі почала жити інакше, мій світогляд кардинально змінився! Адже подібні речі говорили мені моя бабця, мама, а тепер я говорю своєю п'ятирічною синочку, — стискаючи нагороду в руках. Олеся дякує своїм рідним і запевняє, що найвища нагорода для неї — завжди залишатися людиною.

Члени журі зазначили, що всі конкурсанти — це завтрашній день українського театру. «Розквіт держави можливий тільки коли буде інтелектуальний розквіт нації, — переконаний Євген Драп'ятний. — Лесине життя є прикладом для нас. Вона своїм словом перемогла біль, давала наснагу, світло — кожен у її віршах знайде і пораду, і розраду, й відповідь на багато запитань. Дуже приємно, що українське слово лунає на кримській землі, і важливо, що ми несемо любов до української мови через культуру. Тож треба постійно йти вперед, адже «лише тому належить часта й доля, хто кожен день іде у бій за них!»

Організатори конкурсу дякують за підтримку генеральному партнеру ЗАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна».

відала про важку працю теслі, читаючи уривок з поеми «Триптих». Актриса Вінницького обласного музично-драматичного театру ім. М. Садовського Наталія Шолом неймовірно передала дух українського Різдва. А актриса Івано-Франківського академічного музично-драматичного театру ім. І. Франка Олеся Пасічняк вразила всіх присутніх

Та коли навіть не на сцену, а прямо до глядацької зали увійшла колоритна бабця у виконанні молоді актриси з Івано-Франківська Олесі Пасічняк, і журі, й глядачам важко було стримати емоції — настільки 25-річна дівчина вразила всіх присутніх своєю акторською майстерністю! Бабця Юстина з драми «Нація» Марії Матіос дотеп-

Мистецьке свято-конкурс у першому турі промовляло виключно Лесиними словами — всі учасники, задалегідь обравши твори до душі, намагалися проїнятися глибиною поезії й донести філософію рядків і до журі, і до численних глядачів.

неперевершеним вокалом, що вплела мережкою в Лесине «Процання з юністю», де поетеса прощається з рідною Волиною, милим серцю роялем. А Дарія Ільвовська, студентка 3-го курсу Національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого, створила композицію з листів та поезій. «Щось жене мене туди, де я ще ніколи не була...» — писала якось поетеса. І справді, фахівці недаремно зазначають, що Леся була не тільки україночку, патріоткою своєї землі, а й людиною світу. За своє коротке життя вона побувала в багатьох країнах, завдяки самоосвіті стала високоосвіченою, вивчила понад десять мов. Полюбила німецьку та арабську культуру. До речі, за словами працівників музею, студенти-араби в Єгипті вивчають творчість нашої Лесі. Адже світ пізнає Україну завдяки її геніям.

У другому турі зі сцени лунали поезії Тараса Шевченка, Миколи Бажана, Василя Стуса, Лі-

но розповідає дітям різні життєві казуси, філософськи розмірковує про життя та смерть і підводить межу: «І не плачте за мною ніколи...»

— Для мене сталося головне: я побачив одного з конкурсанти з такою майстерністю, що здається, її нема — настільки вона природна! Це найвищий пілотаж у мистецтві, найбільше відкриття нашого конкурсу! — відзначив Ярослав Гранко. А голова журі Данило Поштарук додав: «Це те, що Станіславський називав «режисер вмирає в акторові».

«Слово, моя ти
єдина зброе!»

Престижний літературно-мистецький захід віншував гала-концерт, де члени журі оголосили переможців. Спеціальний приз журі одержала Наталія Шолом з Вінниці. Третє місце (грошова премія 400 грн) посів Дмитро Обедніков, студент 4-го курсу Харківського університе-